

8 september 2000

Eerste Kamer

Nr. R98/155HR

CP

IN NAAM DER KONINGIN
Hoge Raad der Nederlanden

Arrest

in de zaak van:

1. Louis Eusebio PIETERSZ,
2. Luis Severo PIETERSZ,
3. Eustacia Antonio weduwe PIETERSZ,
4. Maria Theresia FELISIE-PIETERSZ,
5. Angelina Ramona BERNARDUS-PIETERSZ,
6. Virginia Catharina VIRGENIE-PIETERSZ,
7. Rosa Carmen LOUISA-PIETERSZ,
8. Victoria VIRGINIA-PIETERSZ,
9. Johanna Francisca SCHOOP-PIETERSZ,
10. Herminta Hermenegilda KOOK-PIETERSZ,

allen wonende op Curaçao, Nederlandse
Antillen, zowel voor zich als in hun
hoedanigheid van erfgenaam van wijlen
Felipe Benicio Pietersz,

Nr. R98/155HR

2

11. CHATO PROPERTIES B.V., gevestigd op
Curaçao, Nederlandse Antillen,

EISERS tot cassatie,

advocaat: mr. P. Garretsen,

t e g e n

1. Nestor Narciso GROENENBERG,

2. Zenaida Poligena GROENENBERG,

3. Nidia Dancela LOURENS-GROENENBERG,

allen wonende op Curaçao, Nederlandse
Antillen, zowel voor zich als in hun
hoedanigheid van de in het verzoekschrift
aangeduide erfgenamen van Eufemia
F. (Aniceta) Lesire, van Maximiliano
Martir (Jesus) Ferero en van Pablo
Eleoterio Ferero,

VERWEERDERS in cassatie,

advocaat: mr. J. Groen.

1. Het geding in feitelijke instanties

Met een op 19 augustus 1996 (nr. 1151/96) gedateerd verzoekschrift hebben thans verweerders in cassatie - verder te noemen: Groenenberg c.s. - in een procedure tegen thans eisers tot cassatie sub 1, 2 en 11 (in vrijwaring) zich gewend tot het Gerecht in eerste aanleg van de Nederlandse Antillen, zittingsplaats Curaçao, en gevorderd voor recht te verklaren dat Groenenberg c.s. c.q. de erven Ferero, mede-eigenaren zijn van de in het verzoekschrift omschreven terreinen van de Plantage Malpais alias Gato.

Eisers tot cassatie sub 3 tot en met 10 hebben zich - met verlof van het Gerecht - in het geding gevoegd aan de zijde van eisers tot cassatie sub 1 en 2, alle eisers hierna gezamenlijk te noemen: de erven Pietersz en Chato.

De erven Pietersz en Chato hebben de vordering bestreden en in roconventie een verklaring voor recht gevorderd dat zij mede-eigenaren zijn van de onderwerpelijkke plantage.

De erven Ferero hebben met een op 11 november 1996 gedateerd verzoekschrift (nr. 1996/1415) een request-civielprocedure aanhangig gemaakt tegen de erven Pietersz.

Het Gerecht in eerste aanleg heeft beide zaken gevoegd behandeld.

Het Gerecht in eerste aanleg heeft bij vonnis van 6 oktober 1997 in conventie (nr. 1151/1996) Groenenberg c.s. in de hoofdzaak niet-ontvankelijk verklaard en in reconventie verstaan dat de vordering voorwaardelijk is ingesteld. In de request-civielprocedure (nr. 1996/1415) heeft het Gerecht de erven Ferero niet-ontvankelijk verklaard.

Tegen dit vonnis, voor zover in conventie geweest, hebben Groenenberg c.s. hoger beroep ingesteld bij het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba. De erven Pietersz hebben incidenteel hoger beroep ingesteld. Daarbij hebben zij aangevoerd dat hun vordering in reconventie onvoorwaardelijk is ingesteld. In de request-civielprocedure hebben de erven Ferero hoger beroep ingesteld.

Bij vonnis van 11 augustus 1998 (H 230/98) heeft het Hof zowel op het principaal als op het incidenteel hoger beroep het vonnis van het Gerecht in eerste aanleg bekrachtigd en in de request-civielprocedure (H 229/98) de erven Ferero niet-ontvankelijk verklaard in hun appel.

Het vonnis van het Hof is aan dit arrest gehecht.

2. Het geding in cassatie

Tegen het vonnis van het Hof, voor zover in reconventie geweest, hebben de erven Pietersz en Chato beroep

in cassatie ingesteld. Het cassatierekest is aan dit arrest gehecht en maakt daarvan deel uit.

Groenenberg c.s. hebben verzocht het beroep te verwerpen.

De zaak is voor partijen toegelicht door hun advocaten.

De conclusie van de Advocaat-Generaal Langemeijer strekt tot niet-ontvankelijkverklaring van Chato in haar cassatieberoep en voor het overige: tot vernietiging van het bestreden vonnis, voor zover gewezen in reconventie in de zaak (H 230/98), en tot verwijzing van de zaak naar het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba ter verdere afdoening.

De advocaat van Groenenberg c.s. heeft bij brief van 26 april 2000 op deze conclusie gereageerd.

3. Uitgangspunten in cassatie

3.1 Het gaat in dit geding om het volgende.

Tussen partijen bestaat een geschil met betrekking tot de vraag aan wie de terreinen toebehoren, bekend als plantage Malpais alias Gato, kadastraal omschreven in meetbrief no. 250/1974 (groot 89,95 hectare) en rooibrief no. 59/1925 (verder: de onroerende zaak). Ten aanzien van de onroerende zaak is in de openbare registers ten Hypotheekkantore geen titel van aankomst bekend, maar in

het plantageregister staat zij onder no. 173 (groot ca. 86 ha) ten name van de vrijgemaakte slaven van de weduwe Rasveldt. Deze weduwe, Sybrecht van Uytrecht, weduwe van dominee Wigboldus van Rasveldt, is overleden op Curaçao en begraven op 9 augustus 1811. Bij testament van 13 januari 1808 heeft zij de plantage genaamd Malpais vermaakt aan haar vrijgegeven slaven. Het zou hierbij gaan om twaalf of dertien personen.

Inzet van de onderhavige procedure is de vraag aan wie de onroerende zaak toebehoort. Groenenberg c.s. hebben in conventie gevorderd, voor zover in cassatie nog van belang, dat voor recht zal worden verklaard dat zij mede-eigenaren zijn van de onroerende zaak, tezamen met de overige nakomelingen van de vrijgemaakte slaven van de weduwe Rasveldt. Pietersz c.s. hebben in reconventie gevorderd dat voor recht zal worden verklaard dat zij eigenaren zijn van de onroerende zaak. Deze vordering hebben zij erop gegrond dat F.B. Pietersz, die zijn hele leven op de plantage heeft gewoond en zich als eigenaar van de onroerende zaak heeft gedragen, door verjaring de eigendom van de terreinen heeft verkregen en dat zijn erfgenamen in zijn rechten zijn getreden.

Het Gerecht in eerste aanleg heeft Groenenberg c.s. niet-ontvankelijk verklaard in hun vorderingen. Het heeft daartoe, kort weergegeven, overwogen dat

Groenenberg c.s. in feite hetzelfde vorderden als waarover reeds eerder, in een door hen tegen de rechtsvoorganger van Pietersz c.s. - F.B. Pietersz - ingestelde vordering, onherroepelijk was beslist bij vonnis van 24 oktober 1988 van het Gerecht in eerste aanleg. De vordering van Pietersz c.s. heeft het Gerecht buiten behandeling gelaten omdat het deze vordering als voorwaardelijk ingesteld beschouwde en de voorwaarde niet in vervulling is gegaan.

Het Hof heeft de tegen het vonnis van het Gerecht in eerste aanleg aangevoerde grieven verworpen. Voor wat de vordering in conventie betreft was het Hof van oordeel dat het vonnis van 24 oktober 1988 tussen partijen gezag van gewijsde heeft. Voor wat de vordering in reconventie van Pietersz c.s. betreft was het Hof van oordeel dat deze vordering niet voorwaardelijk was ingesteld maar dat Pietersz c.s. geen belang hebben bij de door hen gevorderde verklaring voor recht. Het Hof heeft daaraan toegevoegd dat ook al zouden Pietersz c.s. wel voldoende belang hebben bij de door hen gevorderde verklaring voor recht, hun vordering zou moeten worden afgewezen omdat de rechtsvoorgangers van Pietersz c.s. niet in redelijkheid hebben kunnen menen dat zij, aangenomen dat zij bezitter waren, voor het geheel gerechtigd waren tot de onroerende zaak.

Het middel bestrijdt de beslissing van het Hof ten aanzien van de vordering van Pietersz c.s. in reconventie.

4. Beoordeling van de ontvankelijkheid van het beroep voorzover ingesteld door Chato Properties N.V.

Uit de stukken van het geding blijkt niet dat de vordering in reconventie mede is ingesteld door Chato Properties N.V. Zij kan derhalve niet worden ontvangen in haar beroep in cassatie dat is ingesteld tegen de in reconventie door het Hof gegeven beslissing.

5. Beoordeling van het middel

5.1 De onderdelen 4.5 - 4.7, die het eerst zullen worden behandeld, zijn gericht tegen 's Hof's rov. 9.4. Hetgeen het Hof daarin overweegt moet als volgt worden begrepen. Pietersz c.s. hebben zich op het standpunt gesteld dat de onroerende zaak hun gezamenlijk toebehoort en dat deze zaak niet valt in een gemeenschap met andere personen. De rechtsvoorgangers van Pietersz c.s., aan wie zij zeggen hun recht te ontleen, hebben echter niet in redelijkheid kunnen menen dat de onroerende zaak hun geheel toebehoorde. Voldoende bekend was dat de plantage was nagelaten aan de gezamenlijke vrijgelaten slaven van de weduwe Rasveldt. Dit feit was bovendien in het plantageregister aangetekend. Zij hadden dit feit door raadple-

Nr. R98/155HR

9

ging van dit register kunnen kennen, zodat zij zich niet op bezit te goeder trouw van de gehele onroerende zaak hebben kunnen beroepen. Op deze grond heeft het Hof geoordeeld dat niet gezegd kan worden dat de rechtsvoorgangers van Pietersz c.s. bezit te goeder trouw van de gehele onroerende zaak hebben gehad. Zij hebben dan ook niet door verjaring de eigendom van de gehele onroerende zaak verkregen.

5.2 Door te oordelen als hiervoor is weergegeven heeft het Hof een juiste maatstaf aangelegd. Naar het recht van de Nederlandse Antillen is voor verkrijging door verjaring van een onroerende zaak, of een recht daarop, immers nodig bezit te goeder trouw van die zaak, of dat recht, gedurende de daartoe in art. 1982 BWNA gestelde termijn. Een bezitter is, ook naar dat recht, te goeder trouw wanneer hij zich als rechthebbende beschouwt, en zich ook redelijkerwijze als zodanig mocht beschouwen. 's Hofs oordeel is ook niet onbegrijpelijk en is van een toereikende motivering voorzien. De onderdelen falen derhalve.

5.3 Nu, naar volgt uit hetgeen hiervoor is overwogen, 's Hofs oordeel dat ook indien Pietersz c.s. voldoende belang zouden hebben bij de door hen gevorderde verklaring voor recht, deze verklaring voor recht niet kan wor-

Nr. R98/155HR

10

den gegeven, in cassatie stand houdt, kunnen ook de overige in het middel vervatte klachten niet tot cassatie leiden.

6. Beslissing

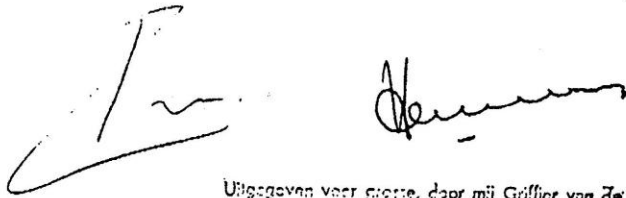
De Hoge Raad:

verklaart Chato Properties N.V. niet-ontvankelijk in haar beroep;

verwerpt het beroep voor het overige;

veroordeelt Pietersz c.s. in de kosten van het geding in cassatie, tot op deze uitspraak aan de zijde van Groenenberg c.s. begroot op f 540,-- aan verschotten en f 3.000,-- voor salaris.

Dit arrest is gegeven door de vice-president F.H.J. Mijnsen als voorzitter en de raadsheren P. Neleman, A.E.M. van der Putt-Lauwers, J.B. Fleers en O. de Savornin Lohman, en in het openbaar uitgesproken door de raadsheer W.H. Heemskerk op 8 september 2000.

Uitgegeven voor grante, door mij Griffier van de
Hoge Raad der Nederlanden, op 8 september 2000
ten behoeve van verweendens